

11-06-2024 Oosterbeek

Betreft: voorgestelde bezuinigingen op de bibliotheek

Geachte raad / geacht college,

Wat is een bibliotheek?

Een bibliotheek is een plek voor ontmoeting, een plek om te leren, waar je een cursus kan volgen zoals een taal cursus of om digitaalvaardiger te worden. Een plek waar andere maatschappelijke organisaties gehuisvest worden. Het is ook een plek waar je in aanraking komt met kunst en cultuur of vragen kunt stellen over de overheid bij het [Informatiepunt Digitale Overheid](#). Het is een plek waar je kan studeren, kunt kopiëren, leert over het veilig gebruik van internet en een plek waar je toegang hebt tot kennis en informatie of als jezelf geen internet of computer hebt, daar gebruik van kan maken. In een bibliotheek kun je ook boeken lenen, maar dat zal geen nieuws zijn. Onze collectie is en blijft belangrijk. Maar een bibliotheek is meer dan een plek. Een bibliotheek is ook aanwezig op scholen of op de kinderopvang om kinderen leesplezier bij te brengen, hen mediawijs te maken. Of vanuit [het Taalhuis](#) in bijvoorbeeld het buurthuis om mensen die laaggeletterd zijn beter te leren lezen en schrijven. Met al deze activiteiten geven wij invulling aan de vijf wettelijke kernfuncties van de bibliotheek. Zouden we alleen boeken uitlenen dan zouden we niet voldoen aan de wet. En wij voldoen uiteraard graag aan de wet. Hieronder kunt u onze vijf kernfuncties vinden, vastgelegd in [de bibliotheekwet](#).

Leden, bezoekers en benchmark

Ongeveer 25% van de inwoners van de gemeente Renkum is lid van de bibliotheek. Een nog veel groter percentage hecht een grote waarde aan de bibliotheek, als voorziening in de buurt. In Oosterbeek hebben we afgelopen jaar ongeveer 80.000 bezoekers en in Renkum 30.000 bezoekers gehad.

In de perspectiefnota geeft de gemeente aan dat zij relatief veel geld uitgeeft aan de bibliotheek in verhouding tot andere gemeenten. Ik moet dat nuanceren. Uit de laatste benchmark uit 2022, blijkt dat de gemeente Renkum net iets meer dan een gemiddelde gemeente per inwoner aan de bibliotheek uitgeeft.

Gemiddelde subsidie voor de bibliotheek per inwoner per gemeente in Nederland	Subsidie per inwoner in Renkum	Subsidie per inwoner in Renkum na de voorgestelde bezuiniging
€ 26,13	€ 26,78	€ 18,80

Als je iets meer uitgeeft aan de bibliotheek, dan mag je ook iets terugverwachten, bijvoorbeeld in resultaat. De gemeente Renkum heeft de 'best presterende bibliotheek' van Gelderland en landelijk staan wij op de negende plek (!). Dit is gebaseerd op het aantal bezoekers, het aantal leden, het aantal uitleningen per lid, het aantal activiteiten en het aantal samenwerkingen met scholen. En op dat laatste vlak heeft de Zoomerij gezamenlijk met de gemeente en het onderwijs iets bijzonders gerealiseerd. Alle scholen in de gemeente Renkum zijn [Bibliotheek op School](#). Dat betekent dat boeken lezen en de stap om lid te worden van de bibliotheek altijd dichtbij is. Het resultaat is dat 77% van de Renkumse kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar lid is van de bibliotheek, terwijl dit percentage landelijk 55% is. De leesvaardigheid van achtstegroepers in Renkum is het hoogst van heel Gelderland. Dit zijn resultaten die je niet alleen moet koesteren, maar zijn resultaten om op voort te borduren.

Gemiddeld aantal jeugdleden (0 tot 18 jaar) in Nederland	Aantal jeugdleden in Renkum
55%	77%

Voldoende leesniveau bij verlaten basisschool gemiddeld in Nederland	Percentage in Renkum (het hoogste van Gelderland)
73,1%	82%

Wettelijke zorgplicht gemeenten voor bibliotheken vanaf 2026

De Zoomerij heeft in tien jaar tijd ongeveer 25% aan koopkracht verloren door bezuinigingen en doordat kosten meer gestegen zijn dan de jaarlijkse subsidie. Als gevolg hiervan zijn locaties verdwenen, is er gesneden in de dienstverlening en kampen we helaas met structurele exploitatietekorten. Vanwege de aantoonbaar belangrijke maatschappelijke rol van bibliotheken wordt er landelijk weer in ons geïnvesteerd. Vanaf 2025 krijgen alle gemeenten in Nederland hier structureel extra geld voor. Daaraan is een [wettelijke zorgplicht](#) gekoppeld. Gemeenten moeten de aanwezigheid van en toegang tot de bibliotheek waarborgen.

► Een goede bibliotheek doet tegenwoordig veel meer dan boeken uitlenen

Wat zei de koning? Bieb terug!

We lezen slechter, minder vaak en als we het doen, dan ook nog veel meer digitaal. En tóch wil het kabinet dat de bibliotheek terugkeert in de Nederlandse dorpen en wijken.

Chris van Mersbergen

kunnen emanciperen, ontmoeting en debat organiseren, noem maar op. Daarmee staat een bibliotheek echt aan de basis van onze democratie."

Oké, dat klinkt natuurlijk als een klok. Maar toch, hoe maak je het nu aantrekkelijk voor een groot publiek? En als veel minder mensen blijkbaar de gang naar de bieb maken – het aantal volwassenen dat lid is, halveerde tussen 2007 en 2022 bijna – waarom heeft het kabinet dan toch de ambitie om de bieb terug te brengen in wijken en dorpen?

Onverstandig. Niet doen. Voor niemand goed

[Onvoldoende kunnen lezen en schrijven](#) en niet voldoende digitaalvaardig zijn, leidt in veel gevallen tot een groter (sociaal) isolement, tot een lagere inkomenspositie, grotere werkloosheid en een groter beroep op zorg. Op het gebied van basisvaardigheden, zorgen dat mensen mee kunnen doen, vervult de bibliotheek samen met het Taalhuis, waarvan wij coördinator zijn, een belangrijke preventieve rol voor jong en oud.

Het voorstel om € 250.000 te bezuinigen op de bibliotheek, in een tijd waarin het belang van lezen, het beschikken over basisvaardigheden en het in stand houden van maatschappelijke voorzieningen in dorpskernen, dagelijks wordt benadrukt, dat moeten we niet willen.

Ik hoop op uw steun te mogen rekenen.
Dank u wel voor uw aandacht.

Hartelijke groet,

Doeko Pinxt
Directeur
de Zoomerij

doeko.pinxt@dezoomerij.nl